

Pedagogen Platform

De digitale technologie in de opvoeding

De wereld anno 2022 en verder

We leven in een snel veranderende samenleving die veel nieuwe kansen biedt, en daarmee ook nieuwe opvoedingsvragen met zich meebrengt. De kinderen van nu groeien op in een omgeving waarin de digitale technologie (ict) alom aanwezig is en invloed uitoefent op de omstandigheden waaronder zij opgroeien.

Wat betekent dit voor kinderen en wat vraagt het van de kinderopvang en haar professionele opvoeders? Wat hebben kinderen van ons nodig om in een emotioneel en fysiek veilige digitale omgeving op te groeien? Hoe zetten wij de mogelijkheden van digitale

technologie in om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van persoonlijke en sociale competenties van kinderen en de overdracht van democratische en humane normen en waarden?

Hoe gaan wij om met de ethische aspecten van digitalisering: sturen we vanuit de mogelijkheden die ict biedt of vanuit onze pedagogische en maatschappelijke waarden (bv kansengelijkheid, inclusiviteit, recht op privacy, etc)?

De digitale technologie in de opvoeding

Onze opdracht

Kinderen anno nu zijn van kleins af aan al gewend aan divers schermgebruik, huishoudelijke apparaten of boardcomputers (Ieniemienie-mediaonderzoek, 2020) en zien ook dat volwassenen er mee bezig zijn. Kinderen zijn nieuwsgierig en hebben het recht om zich te leren verhouden tot deze nieuwe wereld.

Dit vraagt van (professionele) opvoeders om de verantwoordelijkheid te nemen en hierover na te denken. Het is zaak de toepassingen van digitale technologie die een rol spelen in het leven van kinderen en jongeren in pedagogische, ontwikkelingspsychologische en ethische termen te vatten en zowel het plezier en de kansen van de nieuwe toepassingen als de risico's aandacht te geven. In het BMK Pedagogisch Fundament spreken we van het vierde opvoedmilieu.

Bewuste keuzes

Een doel in de opvoeding is alle kinderen ondersteunen in het gezond leren omgaan met de digitale technologie en daarin een verantwoordelijke houding ten opzichte van anderen aanleren: het ontwikkelen van vaardigheden die nodig zijn om toegang te hebben tot digitale techniek, om te leren het als middel te gebruiken voor eigen doelen, om te leren wat het met jou en anderen doet en te leren om hiermee om te gaan.

Dit is opvoeden tot technologisch burgerschap.

Een kind leert in interactie met een betekenisvolle omgeving door het opdoen van ervaringen. Als het jong is gaat dat intuïtief en spelenderwijs. Het kind leert met anderen om zich heen en met de dingen om zich heen. Daar hoort ook digitale technologie bij.

We onderscheiden drie vormen van leren: kinderen leren over digitale technologie ('digitale geletterdheid'), kinderen leren via digitale technologie ('digitale vaardigheden') en kinderen leren door digitale technologie.

Pedagogische uitgangspunten

Digitale Technologie:

- Ondersteunt en bevordert ontwikkeling van kinderen
- Past bij de ontwikkelleeftijd van het kind
- Past bij de interesses van het kind
- Is te integreren met andere aspecten van het curriculum.
- Kan het analoge aanbod versterken zolang er een goede balans is tussen digitaal en analogoog aanbod
- Kan het kind gebruiken voor betekenisvolle doelen en kan nieuwe elementen toevoegen aan spel
- Is zo ingericht dat het kind de controle heeft: kind kan tot een bepaalde hoogte zelfstandig de technologie gebruiken.
- Heeft de mogelijkheid tot 'Open ended' spel : kinderen hebben ruimte om vorm te geven, te gebruiken zoals ze zelf willen
- Lokt kinderen uit om te praten over technologie, zodat ze een beeld krijgen van de plek van digitale technologie in hun leven.

In balans blijven en bijdragen aan de ontwikkeling van de persoonlijke en sociale competenties

Uit de mediadiamant, Mediawijsheid.nl – 2021

Om de gezonde balans te houden in het gebruik van digitale technologie in onze ict/mediaopvoeding (zoals het leren omgaan met digitale technologie ook wel genoemd wordt) zijn er vijf pijlers benoemd waaraan je je gebruik/aanbod kunt spiegelen. Deze vijf pijlers vormen samen de mediadiamant, een tool voor opvoedprofessionals en ouders. De zijdes van de diamant staan voor 'plezier' (genieten van de mogelijkheden), voor 'samen' (begeleiding is nodig, samen beleven), voor 'veilig' (risico's voorkomen op inhoud, maar ook op houding en bv oogkwaliteit), voor 'inhoud' (geschikte media en inhoud voor de (ontwikkel)leeftijd en interesses van het kind) en ook voor 'balans' (tussen binnen en buiten, digitaal en analogoog, slaap – actief, momenten met en zonder, samen (sociaal) – alleen (eigen tijd). De mediadiamant, Mediawijsheid.nl – 2021

Leeftijd

Bij het al dan niet inzetten/toelaten van technologie speelt de wijze waarop kinderen zich in een bepaalde (leeftijds)fase ontwikkelen en leren een belangrijke rol. Wij pleiten daarom niet zozeer voor algemene schema's, maar voor een bredere kijk op schermtijd, waarbij je als pedagogisch medewerker? vooral kijkt naar *wát je kind met een beeldscherm doet*. Daarbij houd je rekening met het kind zelf. Is het in staat zichzelf te reguleren – kan het uit zichzelf stoppen? Of heeft het hulp nodig? Voor sommige kinderen kan digitale technologie motiverend werken om vol te houden en zich te blijven concentreren. Wordt het moe, opgewonden of agressief van gamen? Of juist apathisch van een beeldscherm? Dan reageer je ook anders dan wanneer dat niet zo is. *Het gaat om een gezonde balans, en die ligt bij iedereen anders*.

Begeleiding

De begeleiding van een volwassene is bij digitale technologie belangrijk om duiding te geven, om te leren wanneer het

scherm weer weg gaan, waarom je het gebruikt op dat moment etc.

Kansengelijkheid

Lang niet alle kinderen hebben thuis toegang tot de digitale wereld of goede begeleiding. Hierdoor neemt de kanson gelijkheid toe. Door een goed doordacht aanbod kan de kinderopvang hier een positieve rol in spelen.

Pedagogenplatform

We zijn zeer trots op ons eigen pedagogenplatform en de inhoudelijke bijdrage die zij toevoegen aan het gesprek over pedagogiek binnen de BMK.

Driemaal per jaar levert het platform, met vaste kern en wisselende gastdenkers, een visie op een bepaalde vraag vanuit de sector op. Leden worden actief betrokken bij het platform in de online sessies waar het platform, ieder kwartaal, haar zienswijze kan toetsen aan de dagelijkse praktijk.

Vaste Kern Pedagogenplatform

Ruth de Waal
Simon Hay
Ellen Monteban

Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang (BMK)

Orteliuslaan 11
3528 BA Utrecht

085-0218500
info@bmko.nl
www.maatschappelijkekinderopvang.nl
www.kinderopvangvandetoeekomst.nl
www.gratiskinderopvang.nl